

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 39

Fylke: Rogaland

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Bjelland

Emne: Høgtidsnet ved familiefest

Bygdelag: Fiske

Oppskr. av: Sigrid Sigonæustad

Gard: Tønnevik

(adresse): Fiske i Rf.

G.nr. Br.nr. 2

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Ingv. Suzanne Bjelland 89 i Anna Bråthen 80 i Kari Salberg 72 i
 Lerøy-ekte Bjelland folgetona f. i Tulsdal Kalle Salen 72 i

SVAR

1. a. Fødselen.

Det var skikk for, og x det
 fremdeles, at grann kommer, slett-
 ungs og vinner kommer med
 sending til barselskone.

Firubonde slettungr sender
 som regel en ting til mor eller
 barn, de kommer ikke alltid
 personlig. Bor de ikke langt borte
 men i grannbygdene f. e., så
 kommer de reisende.

2.

Det vanlige x at de kommer
 enkeltvis. Men selv sagt kan
 det ofte huffe at både 2 og
 3 ha bestemt sig for samme
 dag, slik at de tilfeldig blir
 flere sammen.

3. nei, ingen plier å
 avtale hvad de skal ha
 med. Hi i tiden var det jo
 en selv sagt ting med grannf.

J. J.

J. J.

J. J.

4

Besøken begynte sjelden for mer 2 à 3 dager. Men rek. med, at barsel-konen frugte kvile de første dager.

Y. Y.

5. Her aldri hørt om at noen her gikk over en gang.

Y. Y.

6.

For en del alltid grått de skulde gi. Små grøt eller rømme grøt var det best, somme steder f. ex. Jaldal - brukt de i te med "Brä-smör" i en liten flaska for ikke å spille det for veien. Lure blev det risen. Gyves grøtt, smulie og flør. ells grøtt (høttuall grøtt med rikelig smør i).

Anne Bråten

Y. Y.

Li brukt det meget vofle, lefse og dravle. Brukt også for en del i dag. Det er heller ikke så absolutt slutt med grøtten; men i andre former f. ex. som ris krem m. Og så blev det brukt søt.

Y. Y.

suppe - med rosiner ells smaker i julebrød ells kringle og bløtkaker.

Det var ofte skikk i "pepate" oppi grøtten med sukker, kanel, rosiner ells stødte karring.

Har aldrig hørt om at nogen
sædte mere end en gang.

J. J.

8.

fra gammel tid var det
brændt. Melk med krot
eller blåmelk. Lægen blev
det flødt skind af fat eller for-
riis for fat. De var brændt
eller blåmelk.

A. B.

Fat var blev brændt i en kugle
af kvit kled og brændt i hænder

A. B.

9.

Utkykket "å gi med mig
grain" holder sig også i dag.
selv om det er andre ting
de gi med.

J. J.

10.

Ja, det var regelen at
komme spil gi med
mig med.

J. J.
A. B.

11 Det var aldrig skik at
bruk, at man skulle
være med andet end for i
hjelp komme med is bare
eller skynde huse frem til
gæder.

A. B.

12.

Ja, sendingskommer skulde
aldrig traktors. Det både

J. J.

var og er skikk å ha et
hjelp i huset hvor du ikke
& voksne døtre for å hjelpe
til med all praktiseringen.

Y. Y.

For i tiden skulde de først
smake for alle grønt potaer
som var kommet for op til 5-6
stykke. Suren til ga til
drakt bord med kaffi,
småbrød, vofte, lefse, drøse,
julekake, allslys julekake og
heimebakt smikaker. For sagt:
frundels & det skikk at de skal
smake av alle de forskjellige
bakerverk som er kommet.

A. B.

Y. Y.

Mi, ha aldri hørt tale om
noen forskjell om det var
piker eller gutter.

Y. Y.

13. Har aldri hørt om
nånn for dette koffi-erik
for kvinner.

Y. Y.

14. De fikk alltid praktisering
si laugst og kvær til.

Y. Y.

15. Ja, aldri til rigifte
mødre.

Y. Y.

16. For om lag 50 år siden
tok de til med söt suppe
og dessert. Kakeren sure

Y. Y.

Fortsættelse av spisemål Födalen

16.

kr. 19/5. 20 tok dei til
med å baka konditor kaker i
heimarun, blommar gso nokon
liende på den tid.

g.g.

17-18.

Her ikkje hørt noe om at de
god barant noe ved jorsh
brosen for. (Ni gir de ofte
en bing til barant f... baby
teppe, jakke, kyll, skinn o. l.
eller en liten sølske eller goffel
g. kuis. Men da gir de
ikkje noe til moren.

g.g.

19.

Her de for skulde reise
langt ut til kirken med
dips barant, var det skikk
at lule "bøts laster" skulde
bli med ien i et leis
for kirke klussen g. fi koffi,
leffer g. voffe. Ingen eksha-
tilstøtning de de kom hjem.

A. B.
Tildol

for ca 50 år siden var
det brukt å ha middag
etter gudstjenesten for lærers
fælle og faddren. Mange bod
også sammen flere av slekten.

g.g.

g.g.

I dag brukes her i bygden
for de fleste steder å ha middag
for slekt og venner.

20

Ja dipselskaper kalles
bursel den dag i dag.

Y. Y.

21.

More sender 1 kake som
forning, faddren gir barnet gave.

Y. Y.

22. Har ikke kort om faste
regler for barnedips.

"

23. Gjesten gir ikke gave
til barnet.

"

Fødselsdag.

24.

Mor, i eldre tider ønsket
de ikke gebursdagen.

A. B.
Tuldal

25. Det er helst fruedels barn
ved jünde tal for de voksne.

Y. Y.

26. For anslag 30 or siden
tok folk til i bygden her i
gå av sig selv for å ønske
billykke.

Y. Y.

27. Mor fikk gi av sig selv
for de med enten en kake
eller en kringle eller de gir
en gave.

Y. Y.

28

Barna fikk sjokolade og baller
f. d. om oppreisningsdagen.

Y. Y.

29.

Ja, idag blir det laget blot
kake eller kringle til barne og
sjokolade til. Lys er ikke noe
vanlig.

G. G.

C.

Konfirmasjon

30.

noke slags "feiring" med
ein liten ein. fri gammalt.
mor ein som er snart 89 år
og er vanleg åndfisk - kan
liinga fri beste broen sin
konfirmasjon. Han er født for
snart 100 år sidan i
Hillemåelst-Væger (strandby).
Det er ikkje typisk bonde
heim, farer med farger
er skum med lite goddyr
til, utstend eller til hoi.
Ho liinga, at nokre av
stikk som bunde naved kom
til dei til konfirmasjon.

J. J.

J. B.
Hillemåelst

Det vanlege til slike høgtid
middager er kalor shik eller
kalor frikassi.

På ettermiddagen kom prosten
og lærer - som går av klokke - med
firer av seg sjøl. Dei
vart traktet med kaffi.
Dei skikk at prest
og lærer, sinare leser om

G. G.

og doktor og plier kom av seg job
for visitt" holdt seg leuge (til
kr. 20 år, tenks og) der for
staden. Linné tok der min
til i be til middag.

G. G.

Far min, født i 1859 for
fjellgaden Byeland Hjeluland, fødte
oss om sin konfession og in

Jone Byeland
lærer.

dei gikk min aune for laundg
ebur og orv natte hji slutt
leuge nete mot bygd. For
so til kyrkje (Vågen) siendg
mangn, tilbake til slektning
siendgskved og med att
måndag mangn. til H albr-
gongen. Dei hadde di 2
"Stasjon" di vegen or so
laug. Dei fekk di uendg
hja di som der or hja
om kvelden.

dei godde som lag laugt
for kyrkje høstida konf dagen
i Vågen ved i ta inn til
folke der. Kvar gni hadde
sin visse leie ja "ta inn til"
som dei sa. Dei gjikk,
kågde og rodde og drog med
seg niste skrin og tinte med
all slags brudmat. Det or
leffe, vofur, joanne kate, smi
brudmat og drasli. Disse
høstidagane or orho
bomi i leise - dr bonden
tok inn til-gleda seg til med
tauker for all den gode maten.

J. B.

c. Fortsættelse af Konfirmanden

og en spørgsmål 30-

noget slags grin vakte det
ikke noget af; men det
er nok nok vakte et gæst fælle
i "byst-nil" eller klokke af
færdige - etc. som dei økonomisk
tilhine var.

y. y.

31. Ja, det er hult almindelig
med i vore dage i ha store
meiddage, det har ælke stak
for i sich tid. for 1320
var det mere slet, at det
er om i familer meiddage dei
hede.

y. y.

32.

dei er fadder, slekt. mere
gramer og vure til konfirmand og fr.
eldre. Ca. 25-til 40-50 gæster
lige kvar. hvor og prest var 600
ofte bedre. Tidene det er aenke
hvor det ikke altid med prest.

y. y.

33. Ein og aenke sunde nok
kake og næste slekt. som fr.
meig.

34. Ja, alle gæster gir
gaver til konfirmanden, aenke
i bænken sunde og til
blomr.

y. y.

(Ni, ingen Regel for maten.
 Hos den gamle høgtids kost
 som drøbe, lefse & vaffer & det
 fram lei des gjest i seruen.

Y. Y.

Eller & det 1 & 2 utke leg.
 desser/ til middag og bagnaard
 kofte bad sinare.

D. Byllup

36-37.

Men kjinner ikkje til å ha
 høyrte om noko som ordig
 tillovs for på gammelt.

Men minner at ein g auser
 kjente ha eit mindre selskap
 di ringarn var sette på.
 No brukar ingen det her i
 bygd.

Y. Y.

38.

Men faket at det var lyt.
 middag fersk dag. Risen gjer
 greit om kolden fersk dag.
 Som dei ai av sauer for.

Y. B.

Her var bruna som bar
 fersk greit faket for bodet
 under diendrade skot.

Herle måltidet var sær viktig.
 No leiser ikkje so vel for
 på måltidene for deg. Byllup
 for vord ikkje likt her del.
 det var dei økonomiske tilbrin
 som av gjorde det.

Förklaring av Bryllups
D. Sp. 38. Hvi tredje kjeller-
mann som stod for det hvide
bygges øst, istand som bygges
toren.

Y. B.

a. Aften Præsten f: Sælden 80
er gl. født at ho minner 3
måltid for dag.

b. Morgens mat: Vaffer, lefser,
lidt rødt brød, drøbe.

Leidt i dagen: Tomtegrønt.

Kolden skal krydder
vir det middag, kylling og suppe
for sauer fæl, øl og brennevind
til. Tomtegrønt om kolden.

c. Ja bæregrønt måtte seved
i alle bryllups. Det gjick
for sig i ender høgtid sauer forner.
Grønter måtte var 1ste
kl. eller var det nekter for
merest skam ligt.

Y. B.

d. Vi' ikke om nok
spesiel program for disse kan-
ter. Dausost skulde det i
vise i alle bryllups for i tide.

Y. Y.

39. Hvi sende 20 st. vaffler
20 store lefser, og små skål
er g til.

Kari
Tollbugt
Selv
(ull adde)

40. Hver ikke til nok
fjuktur av smilt.

Y. Y.

41. Har alle højt om
nok i en samling av fæl.

Y. Y.

42. Føroming av gammel
for sending g & det fram lide.

Y. Y.

43. Oftast tveest og penta holden fri, ellers liisbmed faldet tok det med om morgon.

A. B.

44. Dei fekk aalbid lidt praktelig iunder enkelte former: kaffi og kaker, og her om med i bore i min beredom og fukk vier og kaker.

Y. Y.

45. Mei, deri aldri om uolo leiuuendig jysk hold.

"

46. Her om dei spavaste komr i bygda, skel og aude. Reid komr.

Y. Y.

47. Mei, ikkje flere dagnis byllap. Men dei det ofte kjem skel reisende om dei som regel her dei til 2de hold eller tredje dags morgon. Her x heller ikkje gøtt hult av blisk i ha leiuu-koma" vil komst lag for "bliska" ni bo kuu til gods.

Y. Y.

7 eller sisk lid her dei tek til med bure i ha middag, kaffibord, dessert bord og natt med. Tiuu her bygdefolket tilbake 2de dag til middag, men det vinter skel.

48. Iost sildan nokon her brudlaip for hotel.

Y. Y.

49. Sildan. Ge dei det vel det "grod lite stas" for dei.

Y. Y.

Bare sendt telegram eller en
blom. Bare folk som er bedne
sunder store grin.

y. y.

51

Mi, det gir vi ikke,
har lidt ved minde vi af store
fæstlighed og søl- og guld blyclap

y. y.

L. Grøvil.

52. Mygde gamle folk i min
barndom sa ikke grøvil eller
begravelse; men "Lolla ba"
"Lolla ba-garden" i d.

"

Vi som var bedne, og
og er slægt i stor i/stock.
meget og grænske som er nogle
ikke kan til det og det liss, den og
den garden. Vi bod for
den måde, at til ældre folk
gik vi ældre liss/ svart klud
kom rundt og bad. Vi kom
spærg spør om for i høje
og gi det. So bad "gøldg", seth
seg lidt og patn varel for. Push
seg so sig tidely op, og In at
ho skulde helde for In. og
"be os kom til n. u. se liss.
for kl. 11 fm." (Var det en mig gik i mig)

"

53. På skovstaden de og vaks
op blandt fisker og smittes folk
vandre det en dag i en
barnd. tid. På garden rundt om
kom der kolden for og nich
at 2de og 3de dag.

"

Plukk kom dagen for oss det var
lange og gr. vi tilsik kunne det
som det hende for dei.

54. Det var dei fikk var ein
skjinn, eit glas oppe haand,
det var luttet frukt vin. So fikk
dei ein kopp kaffi og litt til
for same måte. Etter pi var
det bord setnad ved laus bord
luttet kaffi di med kaffimol
og druck. Hadde dei middag,
var det var kalden. (Dette pi
strandstaden) - Ho beger og
at det var drucke ol av
sylvris som gjekk pi man
til man. Pi godene var
det den skilnad, at dei had-
de mange gjeste de kalden
for. Got dei mot pi saggia
for fruktostu. Middag var
kalden, ofte fruktostu men
utan grinsaker til. Borte
reger til smaks stopp.

Smagrain var omgjette og
g omgjette voffe g lusse som
lag, heile soude lagde.

Til smagrainen var det
lagt fram i sinare tid ei
laug, tjukk sukkerbrød skiva
med side av skiva. Var dei for
mukke, so var det skikke i for
resten av skiva med seg hein.
Hi som skilde saggia for
litt, måte friska seg med

14.

J. B.
f. i skil
Dundard
Vagen
forbi

"

"

A. B.
K. G.
Til del

K. G.

A. B.

8400

6. Fortsetjing av Grevil

67. (ni, ingen hald middag
for hotell.

J. J.

68. Vi sender ikkje skriftleg
ein byding, berre i avisene.

"

69. Gj. Berre ikkje at eg meiner
nest feil, ni og sid tid
til omkring 1913-14. og utover
i allefall for dei sentrale stork.

"

(nye fester.

F. 40 (ni, ikkje annan enn at
hvisman som regel baker kake
eller kringle til koffien og at
barni for kjøpa bleis den dagen
og "fester" med.

"

41. Ja dei fleste lagar ei
god kake eller kringle til mors
dagen. Barni plei gj. mer
koffi for seigja den dag og
hjelp til ekstra i leivst so mer
for ein fri dag. Børn som r
rest på leivem plei sende
leiv ein blom.

"

Het & ikkje so godt i tid.
fester; men det & vil ein
25 i sidan.

"

72. Gj. Høst for.

73. (ni, ingen bestemte regler.

Y.Y.

74. Her er ingen bæk i bygd, men fjølsagt ligg ein avatun under om kor ein skal gje om i avisen.

75. Vi las om det i aviser & tids skrift. (vikublad) fri fjøls av. So tok born som budde i bygd til å sende eit g avin heim til bygd i til men.

"

begges til nr. 39

Til
Norsk Etuo logisk fræsting!

af Sakker for oppgaver og
her tek i nr 17.

Et kiønde forbalt det mer
sa om bli drakten til konfie.
man tur; men om i lfi vis
for om det høje til her.

Ho sa gulten om i floss
hatt og sikkerhet, gientom i
vinner gjal i tan for dei vorte
eller bli kjolaren.

(Vge) samf

Ligrid Lijonien skrb.

Het om vort nore at dei
som om grunneost - dos - hadde
striske guden & dei fleste pungen

og i en flyktens eller skuld
sitja væst ved bordet i
gravil. Viste ikke om
dette kom med lev om
møten?

Eg lev ikke med
| papir i jessene no.
Sendt 15 ark 3/12-53